

דברי תורה והסליחות

היי שרה
חשוון
תשפ"ב
גליון של"ד
שנה ה'

י"ל ע"י מכון אהל אברהם

להוצאת ספרי מורינו הרב הגאון ר' אברהם בן ציון ביער שליט"א

רב דשכונת ריב"ל ביי"ש

לעי"נ הגה"צ מוהר"ר מאיר רפאל ב"ר ניסן זצ"ל

בה וממציא לנו הוא יתברך בה טעמים חדשים וכמ"ש על דדיה ירווך בכל עת מה התנוק הזה כו'

ועל כן צריך האדם לעת פקודתו לתת דין וחשבון מכל ימיו שעברו עליו אם לא נפקד אחד מהם מלתקן בו דברים השייכים לתקון אותו היום.

וכן הביא **הצמח ה' לצבי** שבאמת הימים הם הזמן, והזמן הוא עובר, וכשחלף ועבר איך יש להם קיום נצחי. אך באמת שהזמן עובר, ומה שעבר אין, אך האורות הימים שנתהווה על ידי תורה ומעשים טובים של הצדיקים הם נצחיים, ועל שם זה נקרא גם אחר שחלפו כמו כן ימים ושנים.

וכן כתב **אהבת שלום** בפרשתנו, דהנה כתיב (תהלים צו ב) בשרו מיום אל יום ישועתו, פירוש כי נודע שהיום בעצמו צריך ישועה על ידי מצוות ומעשים טובים, במחשבה דיבור ומעשה הנעשים בו, כי על ידי זה יש לו כח וחיות ומתעלה ונגבה, ויוצא מגלות לגאולה, ושם מאוד, על דרך הש"ס (ברכות ט"ע"ב) לא פסיק חוכא מפומיה כוליה יומא, והיינו שהימים בעצמם שמחים לקראת הפקחים הנותנים בהם חיות.

ועל כן צריך כל איש המשכיל לראות להמשיך חיות הקדושה לכל יום ושעה ורגע, על ידי מצוות ומעשים טובים, ומי שבאמת עושה כן אזי הוא פועל ישועות בקרב הימים, ומבשר לימים בשורות טובות ישועות ונחמות.

וזהו מה שאמר הכתוב "יראת ה' תוסיף ימים" פירוש כי מי שהוא ירא מה' ומתחרט על הזמן אשר נחסר מאתו ועושה תשובה לפני קונו באמת כנאמר אז תוסיף ימים, שהוא מוסיף לעצמו הימים שעברו עליו ולא נחסר ממנו אף יום אחד מכל ימיו, ולהיפוך ברשעים שאינם עושים תשובה לא די שימיהם נחסר מהם כי אף שנות רשעים תקצרנה ששנותיהם נקצרים ונחסר מהם.

ועל זה כתוב **בבאר מים חיים** בפרשתנו. ואלה ימי שני חיי אברהם פירוש אפילו הימים מן השנים כולם היו שני חיי שחי בהם (בבחינת ובחירת בחיים) ולא נחסר בו אף יום אחד מכל ימיו וכל הימים היו מסודרין על סדר שנותיו שלא הקדים אחד לחבירו כי מעודו לא היה בו יום אחד בביטול עבודתו יתברך עבודה תמה. ולזה אמר אשר חי מאת שנה וגו' שתיבת אשר חי לכאורה מיותר כי כבר אמר שני חיי וזמננו כי שני חיי אינו מורה על גוף הדבר כי אם על הנוכח שכל ימיו ושנותיו היו שני חיי שכולם חי בהם בחיות בוראו ברוך הוא ועתה אמר גוף הדבר אשר חי מאת שנה וגו' וכל השנים הללו כולם היו ימי שני חיי כאמור.

יעזור השי"ת שנוכה למלאות את ימינו באופן שכתוב ימים יצורי עדי נכה להתגלות השכינה בביאת משיח צדקנו בב"א

ידוע כי האדם בבואו לתת דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים ברוך הוא צריך לחשוב חשבונות מכל הימים שעברו עליו מיום היותו על האדמה אם היה בכל אחד ואחד צורך גבוה שעבד בו עבודתו יתברך השייך אליו דייקא, כמו שכתוב בזהר שעיקר ימי העולם הם הימים העוברים אשר הם חיות האדם, כי זה כל האדם בזה העולם שצריך להמשיך להימים חיות על ידי עבודת הבורא, והימים בעצמם כשעובר היום, לא נאבד היום, אלא עולה ועומד לפני הקב"ה שהרי הימים הם ג"כ בריאה של הבורא ית', ואין שום בריאה הולך לאיבוד וכלהו קיימי לעילא וכשעוברים הימים בזה העולם, הם עומדים למעלה לפני הקב"ה דכתיב ימים יוצרו הרי שהימים הם יצירה של הבורא ית', ואין לומר שאין בהם ממש.

וכשמגיע הזמן של הימים להסתלק מזה העולם כל הימים קרבים למעלה להבורא כל עולמים, שיראה מה עשה האדם בהם ונתקרבו למעלה ונתקבצו שם כל הימים, אבל האדם בזה העולם הוא אינו משגיח ואינו רואה על מה הוא קיים ומתדמה לו בעיניו שאין בכל יום ויום ממש שסובר שהזמן הוא דבר שאין בו ממש וסובר כשעוברים אין הימים נקבצים ועומדים לפני הבורא י"ת אלא הם חולפים ועוברים ונאבדים. ובאמת אינו כן אלא כשאדם מסתלק מזה העולם או כפי מעשיו ומחשבותיו בהימים שחי בהם אשר הימים עומדים למעלה הם ממשיכים אותו באותו הדרך שהלך בהם בזה העולם כי כל יום ויום יש לו צינור מיוחד והשפעה מיוחדת, והעבודה נשתנה בכל יום ביזמו מיום אתמול כי יעבור, כי מתלקטין ומתעלין בו בירורין חדשים וניצוצות קדושה אחרים מה שלא נבררו ביום אתמול ולא יבררו ביום מחר. ועל כן אמרו חז"ל בכל בחינות התורה והמצוות בכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים. כי ממש חדשים לבקרים המה אשר מתחדשים בכל יום ויום בבחינת עבודה אחרת, והמשכיל מוצא דבר מבין הדברים האלה על לבבו, אשר מתחדש בלבו בכל יום תמיד בחינת עבודה אחרת באהבה ויראה וכל המדות והתלהבות לבו לעבודת הקל ורואה בתורה הקדושה דברים מחודשים ובחינות אחרות ובכל עבודת שמו יתברך איך לעבדו עבודה תמה כזה וכזה.

ובדברי תורה ג"כ שכל זמן שאדם הוגה בהם מוצא בהם טעם וכו'. וכל הטעמים הללו כולם אינם רק מבחינת טעמו וראו כי טוב ה' חיות אחרת, אהבה אחרת, יראה אחרת, והכל בדברים הללו שלמד ושקרא אתמול. כי הקדוש ברוך הוא הוא הנותן התורה תמיד בכל עת ובכל שעה, וטעמי התורה מתחדשים בלב האדם בכל יום ביזמו לפי ערך שורש יום ההוא למעלה בבחינתו. וכמו שכתוב בט"ז (אורח חיים סימן מז ס"ק ה'). שתקנו לחתום נותן התורה שיש במשמעותו לשון הוה ולא נתן בלשון עבר אלא הכוונה שהוא יתברך נותן לנו תמיד בכל יום תורתו דהיינו שאנו עוסקים

פניני הפרשה

ולא התנגד הרי הוא לא שמע את הציווי מפורש מפי הקב"ה מזה הבין אברהם אבינו שיצחק בנו ירש את המידה הזאת בביתה של שרה אמנו שהכניסה בו בהיותו בבית את החינוך הטוב של תורה ויראת שמים ורק בזכותה הטהורה הצליח יצחק אבינו לעמוד בנסיון הקשה וזוהי הכוונה מהיכן בא היינו מה אמר אברהם אבינו בהספידו על שרה אשתו מהר המוריה בא שאמר עליה ההספד הזה כמה אמא מכניסה תורה ויר"ש בבנים שבזכותה עמד יצחק בנסיון בהר המוריה:

כ"ק מרן אדמו"ר מטאלנא זצ"ל דתשרי על עמיה.

כ"ק מרן אדמו"ר מטאלנא זצ"ל למד לנו שהחינוך להילדים הוא בבית וממה שאמא מכניסה את האמונה פשוטה ותורה ויראת שמים ובזכותה יכולים לעמוד בנסיונות הקשות.

פ"א, סיפר התפארת שלמה זצ"ל, מעשה כזאת לפני החבריא, איך שבעולם העליון באו הימים בטענה לפני אדון כל, שאין להם שום שמחה כלל, מעת בריאת עולם ועד עתה, כי בבריאת אדה"ר בו ביום שנברא, בו ביום חטא, ונתקלל, אח"כ דור המבול, דור הפלגה, ומאין יהי' להם שמחה, עד שאמרו להם בשמים המתינו קצת, והמתינו עד שבא אברהם אבינו ע"ה, והתחיל לפרסם אלקות בעולם, אזי הי' להימים שמחה, ובאו בכל יום ויום בתודה וחדוה לפני המקום ית"ש, שהיום יש להם במה לשמוח, ובזה פירש ואברהם זקן בא בימים, שבא ביחד עם הימים שהימים באו עם השמחה לפני יוצר בראשית, וסיים אא"ז בקול עוז, כדברים האלה, חדות ימים ושנות עולמים, דהימים בעצמם היו להם שמחה, מהקדושה והעבדות, משנות עולמים, דכל הימים והשנים שעברו, מן העולם ועד העולם, עד כה, לכולם נעשה להם כעת שמחה, ופתח בקול רם, חדות ימים [דיא טעג אליינט האבען זיך געפריידט] וכל החבריא בשמעם זאת נתעורר בהם שמחה גדולה, עד שקפצו ממקומם, והתחילו לרקד ולרקד, עד שלא ידעו מאין בא להם כח רקידה כזאת, התפארת שלמה

התפארת שלמה מלמד אותנו מה זה שמחת חיים? שמחת חיים הוא שהימים עצמם הם שמיחים אם עובדים את ה' כל יום יש שמחה בימים ואם יש שמחה בימים יש שמחה בבני אדם וזה נקרא שמחת החיים אמיתי.

ויהיו חיי שרה וכו' (כג, א). פירש רש"י בת מאה כבת כ' בלא חטא. דהנה איתא בגמרא (ע' מנחות מג ע"ב) אל תקרא מה אלא מאה. ונ"ל פירושו, וכבר זכרתי בשם כאדמו"ר מוהרי"י זצללה"ה פירוש על הגמרא (פסחים ח ע"ב) הנותן סלע לצדקה וכו', כי עיקר הדרך לעבדות השי"ת ב"ה לעשות יחוד גמור ואמיתי למעלה בעולמות העליונים ולהמשיך שפע לעולם העשיה, ומי שאינו עושה כן ועיקר עבודתו בסיגופים, אינו עדיין צדיק גמור. וז"פ הגמרא אל תקרא מה - שבלתי אפשר להיות לך בחינת מה, אלא מאה - היינו שתמשיך לעולם העשיה מאה ברכות: אור לשמים

האור לשמים מלמד אותנו שהעיקר העבודה להמשיך השפעות טובות לעולם העשיה ולעשות יחודים אמיתיים וזה נקרא צדיק גמור אבל מי שעובד רק בסיגופים אינו עדיין צדיק גמור

הקאבריינער זי"ע, אמר לתלמידו בעל יסוד העבודה בזה הלשון: א איד אז ער איז מקבל וויא השי"ת פירט מיט אים ואינו מהרהר אחר מדותיו יתברך, פאר שפארט ער אלע סיגופים מיט אלע תעניתים. ופעם אחד אמר הקאבריינער זי"ע בשולחנו הק' שאם יקבל אדם הנהגת השי"ת בכל מדה שהוא מודד לו, דבר זה הוא תיקון מעולה לפגם הקדושה יותר מכל התיקונים לפגם זה. ובעל יסוד העבודה אמר בפר' ויהיו חיי שרה וכו', פי' רש"י ז"ל כולן שוין לטובה, והרעיש את העולם במאמר זה, עס איז איר שטענדיג גוט גיווען. (עבודת פנים, מכתבים, ע' קל"ו)

הקאבריינער זי"ע מלמד אותנו דרך בעבודת ה' אם אדם הולך בתמימות עם השי"ת ואינו מהרהר אחר מידותיו לא צריך סיגופים עם תעניתים וגם זה תיקון לפגם הקדושה והרעיש את העולם במאמר זה.

ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה. במדרש מהיכן בא מהר המוריה בא יש כאן רמז לעבודה הגדולה של האמא בבית לחנך את הילדים אברהם אבינו התפעל מכוחו של בנו יצחק אבינו וחשב לעצמו מילא אני עמדתי בניסיון כי שמעתי בעצמי מהקב"ה שאמר לי והעלהו שם לעולה אבל בני יצחק שהיה כבר גדול ומבוגר בן ל"ז שנים מדוע הסכים לעקידה

שיעורי הלכה

המשך סימן א' / תיקון חצות

"הלילה" ומחלקים אותם לי"ב חלקים, נמצא דבחורף שעת לילה גדולה משעת יום. שעות שוות היינו שמחלקים כל השעות ביחד ל 24 וכל שעה ושעה מהיום ומהלילה שוים.

ועכשיו לתשובה לשאלה

א. במג"א (סק"ד) פסק דהולכין במשמורות ובחצות בשעות שוות. (דהיינו בדיוק י"ב שעות אחרי חצות היום הוי חצות הלילה), (וכתב שאף שלענין תפלה לא סבירא לן כן, אלא אנו מחלקים את היום והלילה לפי שעות ומנינות, בכל אופן לענין עת רצון של המשמרות ושל קימת חצות, אנו נוקטים כדברי הזוהר [בח"ב דף קצ"ה שהלילה הוא תמיד שתיים עשרה שעות, והג' משמורות מתחלקות לפי זה] וכן פסק השו"ע⁴.)

ב. במגן גיבורים כתב דלענין המשמורות חשבינן בשעות זמניות, ולענין חצות חשבינן בשעות שוות.

ג. והרבה מהפוסקים חולקים וסוברים שאף לענין המשמרות וקימת חצות אנו הולכים לפי שעות זמניות, וכן פסק המשנ"ב (בסק"ט).⁵

שאלה: אם אינו יכול לקום בחצות, או אחד שנתעורר אחר חצות האם יכול לומר תיקון חצות.

תשובה:

א. לכתחילה אפ"ל מי שקשה לו להיות ער מחצות עד סוף הלילה, יקום בחצות ויאמר התיקון חצות. ואח"כ יחזור לישן ויקום לפני

הנביא זל"ט⁶, ובסוף הלילה יבקש צרכיו, ובקשה זו צריכה להיות בנפילת אפים, ע"כ. [וע"ל במשנה ברורה סק"ט דכתב דהעת להתאוננו על החורבן נכון יותר שיהיה קודם חצות מעט ומחצות ואילך יעסוק בתורה. אמנם עי"ן במשנה ברורה עצמו בסימן תקס"ה (סק"י"ב) שכתב שאין לומר סליחות קודם חצות הלילה ע"ש, ולפי הטעם המבואר בזהר הקדוש וברברי רבינו האר"י ז"ל והמקובלים, שאין אומרים סליחות קודם חצות, שהוא משום התעוררות הרינים, פשוט שאין לחלק בין סליחות לבין תיקון חצות].

ב. אחר תיקון חצות ילמוד שיעור משניות [דהאר"ז"ל כתב, דשיעור משניות קודם לכל דבר, ועי"ז זוכה לנשמה כי משנה אותיות נשמה].

ג. ואם זכה לחכמת אמת, עת ההיא מסוגלת מצאוד. (באר היטב בסק"ו, והובא בכל הפוסקים)

ד. ואח"כ יעסוק בתורה עד עלות השחר (מהרח"ו).

טוב שעה אחת קודם אור היום לעסוק בתורה מכמה שעות ביום. (עמודי השלחן על קיצור השלחן ערוך סימן א' אות ה' בשם רב יעב"ץ):

שאלה: איך חשבינן החצות הלילה ומשמורות, בשעות זמניות או בשעות שוות.

תשובה:

מקודם נבאר בקצרה מה נקרא שעות זמניות, ומה נקרא שעות שוות, ובקציר"ת האומ"ר הוא כך:

שעות זמניות היינו שלוקחים את שעות "היום" ומחלקים אותם לי"ב חלקים, ושעות

א. ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש בשעות שהמשמרות משתנות. דהיינו בשליש הלילה, לסוף שני שלישי הלילה ולסוף הלילה, (בנוסף לתפלות הקבועות של שמונה עשרה ולירושלים, את צמח, רצה וכו', ושיר המעלות ועל נהרות בבל לפני ברהמ"ו, וכל ימי בין המצרים, וכל תיקוני חז"ל זכר לחורבן וכו', ע"י בערוך השולחן) דהתפלה שמתפללין באותן השעות על החורבן ועל הגלות רצויה, כמו שנאמר קומי רוני בלילה לראש אשמורות. (מחבר סעי' ב', ג', ובשו"ע"ר באריכות בסעיף ח'⁴)

שאלה: מתי הזמן העיקר להתפלל בלילה, ומה יתפלל או ילמוד בשעות אלו.

תשובה: החיד"א בברכי יוסף (סק"ב) כתב, שקימת חצות עוזרת להכניע את היצר, [וזה שאמרו חז"ל הבא להורגך השכם להורגו]. (וראה עוד בספרו פתח עינים על מסכת ברכות דף ג' ע"ב).

ובשו"ע"ר (מהד"ת) כתב דזה שנאמר קומי רוני בלילה לראש השמורות וגו', קאי על "חצות הלילה" והוא עת רצון⁷ ולענין מה להתפלל או ללמוד.

א. במ"א (סק"ד) כתב שיש אומרים בסוף הלילה הוא זמן בקשת הרחמים, ויש אומרים בחצות, ובשם הרקנטי מכריע המ"א, שבחצות ראוי לבקש רחמים על כ"י ועל בניה וכו', [ובליקוטי מהר"ח ביאר דהיינו הנוסח של תיקון חצות שקיבל האר"י הק' מפי אליהו

עלות השחר כחצי שעה כדי לעסוק בתורה
בסוד אעירה שחר (שער הכוונות, ריש ספר לחם
מן השמים)

ב. מ"מ אף מי שלא נתעורר בנקודת חצות
אלא אחר שעה או שתיים יקום באותה שעה.
[ולא יאמר כיון שלא נתעורר בנקודת חצות יאשר
ישן, אלא כל מה שמקדים בקימה מן השינה עדיף
טפי, כדי שלא יתאחוז בו החיצונים ויטעום טעם
מיתה זמן ארוך] (כ"כ הכף החיים)

ג. ואם אינו יכול לקום בחצות יקום בראש
האשמורה השלישית, (כ"כ בשועה"ר מהד"ת⁶).

ד. ואם גם זאת אינו יכול לעשות, לפחות
ישתדל לקום קודם עלות השחר, כדי שיוכל
לומר תיקון חצות ולחבר לילה ויום בתורה.
(כף החיים)

ה. אחר עלות השחר לא יאמר תיקון חצות
(בן איש חי פרשת וישלח אות ח')

שאלה: האם גם בשבת יש ענין של חצות.

תשובה: בספר שמן ששון (חלק ג' בדרוש א'
משנוי התפילות אות ח', וכ"כ בספר חלק ד' - הנקרא

פתח עינים - בדרוש תיקון חצות) כתב דאין צורך
לקום בלילה שבת קודש בחצות לילה [ודלילה
כהיום יאיר ואין פחד מהחיצונים] יעו"ש.

ומכל מקום גם בלילי שבת ויום טוב ישתדל
לקום בחצות, כדי שלא יבטל הרגלו. וכן
דבאותו זמן הקב"ה משתשע עם הצדיקים
בג"ע, (וכדאיאת בוזה"ק פר' לך באריכות).
[כמדומה שאומרים בשם האדמו"ר מבעלו ז"ע
שבשבת הוא בבחינה אחרת].

שאלה: האם כל אחד יכול לעשות תיקון
חצות.

תשובה:

א. במור וקציעה (סימן א) כתב דהחיוב
מהווה הוא רק על תלמיד חכם הנמצא
בארץ ישראל, דחשיבי לאתאבולי על
ירושלם, [ומ"מ כותב דבוודאי כל הרוצה לעשות
עצמו ת"ח לענין זה עושה ולית בה משום יוהרא לכל
אדם ובכל מקום. ואשרי לו המקדש עצמו בכך, ודאי
מקדשין אותו מלמעלה הרבה].

ב. אמנם המחזיק ברכה (בסימן א) חולק על
זה בחריפות?, וכותב דהחיוב הוא בין לת"ח
ובין לעם הארץ וכן כותב בעטרת זקנים "דכל
אחד צריך להשתתף עם צערה וכו' על גלות
השכינה" וכו' (עיי"ש)
ובס' הזכות ח"ב (לבעל חי' הרי"מ ז"ע) כתב ג"כ
דכל שכן מי שאינו ירא שמים לאמיתו שראוי
להיות מיצר יותר וכו' (על עצמו, שסימן הוא,
שהוא מבחון, עד שירחמהו השי"ת להכניסו לכלל
ישראל)⁸

ג. נשים אין אומרים תיקון חצות, (כ"כ הבן
איש חי בפרשת וישל אות ו', ובספרו רב פעלים
סימן ט'). [מיהו מדברי שער הכוונות דף נ"ד ע"א
משמע דגם הנשים חייבות בתיקון חצות].

ומכל מקום התורה והתפלה צריך להיות
בשמחה כמ"ש עבדו את ה' בשמחה.
(שועה"ר סעיף ח)

לפני שנגמר הלילה, אלא מוכח מהגמ' שתמיד המשמרות
מתחלקות לפי שעות זמניות, ועוד זאת כתבו לבאר
בארוכה שהוזהר והגמ' אחד הם ולא פליגי שאף הוזהר
סובר שנקודת חצות היא תמיד באמצע הלילה ואכמ"ל.

⁶ וכתב מהגמ' דכל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד
משוך עליו ביום, שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה
עמי וזה הנקרא עבד ה' כמ"ש כל עבדי ה' העומדים בבית
ה' בלילות.

⁷ ע"ש דכתב, וז"ל: ואיני יודע אמאי לא חש הרב כי בדבריו
ופקפוקיו אלו, מרשל ומרפה לעובדי ה' ח"ו, ולכל הדברות
ולכל האמירות, אשריו מי שזכה לקום בחצות או קודם
היום בין בארץ בין בחו"ל וכבר הוכיחו הרב ראשית חכמה
בשער הקדושה פ"ז והרב דעת חכמה שער העבודה פ"א
מכמה ראיות דחיוב זה כולל בין לת"ח בין לעם הארץ,
ע"ש.

⁸ וכת דיש לכל אחד חלק בזה. ועיי"ש שהוסיף דכוונת
השו"ע הוא שלא יטעה עצמו בשקר, וכשאינו מרגיש חסר
בית המקדש וכל הנוגע לכלל ישראל, ראוי להיות מיצר
דואג על זה עצמו [על שאינו מרגיש בחסרון ביהמ"ק],
שסימן שהוא מבחון, עד שירחמהו השי"ת להכניסו לכלל
ישראל, ויהיה מרגיש בחסרונו ושמח בשמחתם.

הימים והלילות שלה, כי עת רצון שלמעלה ויחודים
עליונים שבקריאת שמע ותפילה וקדושת שבת ויום טוב
הוא למעלה מגדר המקום והזמן רק שמאיר למטה לכל
מקום ומקום בזמן הראוי לו.

⁵ ואחד מהראיות שהביאו הפוסקים (הובא בשב יעקב סי'
א ולב חיים סי' ו' ואליה רבה סק"א וארצות החיים ארץ
יהודה סק"ג) דבברכות דף ב' איתא רבי אליעזר אומר
שלש משמרות הוי הלילה וכו' וסימן לדבר משמרה
ראשונה חמור נוער שניה כלבים צועקים שלישית תינוק
יונק משדי אמו ואשה מספרת עם בעלה ושואלת הגמ' מאי
קא חשיב רבי אליעזר, פי' לאיזה זמן נתן ר' אליעזר
סימנים, אי תחלת משמרות קא חשיב, פי' אם הסימנים
הם לתחילת המשמרות, תחלת משמרה ראשונה סימנא
למה לי אורתא הוא, פי' לשם מה צריך סימן לתחילת
משמרה ראשונה תחילת הלילה הוא הסימן לתחילת
משמרה ראשונה, אי סוף משמרות קא חשיב, סוף משמרה
אחרונה למה לי סימנא, יממא הוא, פי' תחילת היום הוא
סימן לסוף משמרה אחרונה, ולפי דברי הוזהר הנ"ל לכאן
לא קשיא מידי, שהרי המשמרות אינם מתחלקות לפי
המציאות של היום והלילה, אלא בקיץ שהלילות קצרים
משמרה ראשונה מתחילה עוד לפני תחילת הלילה,
ובחורף שהלילות ארוכים משמרה אחרונה מסתיימת

¹ ומקורם מהגמ' בברכות דף ג' ע"א, דעל כל משמר ומשמר
יושב הקב"ה ושואג כארי על חורבן בית המקדש וגלות
ישראל, ועיי"ש בגמ' באריכות עוד מקומות ומקורות על זה.

² וז"ל שם, ונודע כבר מה שהפליגו במעלה זו בספר הוזהר
וכן אמרו בגמרא שחצות לילה הוא עת רצון וכמ"ש ויהי
בחצי הלילה וה' הכה כל בכור וגו' וגם אמרו כל העוסק
בתורה בלילה שכינה כנגדו שנאמר קומי רוני בלילה
לראש אשמרות שפכי במים לבך נוכח פני ה', כלומר
שכינה שרויה אצלך, וראש אשמרות הוא חצות הלילה.

³ ובלקוטי מהר"ח (ס' תיקון חצות) ביאר שהכוונה לענין
נוסח תקון הנוכח בשערי ציון הנמסר ע"י האר"י הק' מפי
אליהו הנביא זל"ט, כי זה נתקן דווקא על אחר חצות לילה.
אבל להתפלל ולשפוך תחנונים על חורבן הבית והגלות,
בודאי הם מודים לטור ושו"ע על פי הגמ' והרא"ש שבסוף
המשמרות (כל הג) התפילה רצויה

⁴ וז"ל: ומן חצות לילה הוא שוה בקיץ ובחורף לעולם י"ב
שעות אחר חצי היום שהוא אמצע הלילה ממש והיא עת
רצון למעלה בכל זמן ובכל מקום, ואף שהימים והלילות
משתנים לפי האקלים וריחוק המדינות זו מזו ממורח
למערב אין בכך כלום, וכמו וכן קריאת שמע ותפילה וזמן
כניסת שבת ויו"ט שהוא ג"כ בכל מדינה ומדינה לפי זמן

סיפור

השליחות בשלימות ועוד הוסיף מדעתו ברכתו לבתו ואז נוכח המגיד כי שגה בזה שהיה מתנגד על החסידים כי בשתי תיבות אשר האציל בברכתו על בתו פעל לעשות ישועה אשר לא יכול לעשות רופאים מומחים אשר קרא לרפאות את בתו, ואחר הינפש מהדרך לקח לו דרך חדש אשר לא דרך עד היום ונסע אל הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע, ולבקש ממנו שיעבור על פשעו אשר התנגד תמיד על החסידים ומהיום הוא רוצה להתחבר אל עדתם ואל דרכם בקודש אחר אשר ראה גודל כחם ויספר לו את אשר נעשה עם בתו ואמר לו רבי דוד כי לספח את כבודכם אל עדת החסידים לעת זקנתכם אין בכחו, רק אם יש ברצונכם תסעו אל הרה"ק מלובלין וכאשר בא המגיד להחזרה מלובלין זי"ע צוה להגיש לו כסא לשבת ואז היה יום א' פרשת נח ואמר הרבי אל המגיד הנה הרבה אמרנו על הפטורה של אתמול ע"פ דרכנו בקודש ואבקש ממעלת תורתכם לאמר לי ע"פ דרככם בדרוש ואמר הרה"מ כי בהיותו בשנה העברה בעיר אחת אצל הגבול פרייסין דרש שם על הפסוק שבהפטורה הזו בפסוק "הוציא עם עיור ועינים יש וחרשים ואזנים זמו" אשר לכאורה הדברים אינם מובנים כי לו אם יש להם עינים אחר שהם עורים, ואם יש להם אזנים והם חרשים, והסברתי להם ע"פ משל, כי פעם אחת בא לעיר רופא אחד ופירסם בעיר כי הוא רופא מומחה מרפואת עינים וכאשר נודע זאת לאנשי העיר רצו אליו הרבה אנשים ונשים וטף אשר נתקלקל מאור עינם והוא ריפא אותם כיד חכמתו הטובה, ובתוך הבאים בא אב אחד עם ילד קטן אשר נולד עור בשתי עיניו ויבקש את הרופא שירפא את הילד וכאשר הביט הרופא על הילד צעק על האב בקולו הבאת לצחק בי וכי תחת אלקים אנכי לברוא עינים לאיש אשר לא ראה אור מימיו, וזהו כוונת הנביא הנה אומה"ע אשר לא עמדו על הר סיני ולא קבלו התורה הם כאלו לא ראו אור מימיהם, ואליהם לא ישים דברתו, אבל אתם בני ישראל אשר עליכם זרח אור התורה והמצוות ורק מעשיכם הרעים סימו את עיניכם, לכם יש בנקל רפואה וזהו להוציא עם עור ועיניכם יש, היינו שהיה לכם בתחילה הארת התורה וייטבו דבריו בעיני הרבי הקדוש ויקח מעל השלחן ששה דגרי זהב ויתן להמגיד ויברכהו לשלום (מכתי" - ספר מגדיל ישועות מלכו ח"ב)

אביו של הרב הקדוש מו"ה רבי שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע בעהמ"ח ספר עשרה ומאה היה מגיד בעיר קטנה וואדיסלאוו והיה דרשן גדול ומתנגד גדול על החסידים, ואת בנו הקדוש הנ"ל לא היה יכול להטותו מדעתו, ויען כי לא הספיק לו פרנסתו מעיר מושבו נסע מפעם בפעם להעיירות להטיף לעם ישראל לקחו בתוכחה ומוסר, פעם אחת בא לעיר לעלוב, ונדע לו כי הרה"ק רבי דוד זצ"ל מכין עצמו לנסוע לאיזה דרך וילך אליו המגיד וישאל אותו אולי יש בדעתו להיות גם בעיר וואדיסלאוו ויאמר כן, ויתן הרב המגיד לרבי דוד ג' רו"כ ויבקש אותו למסור ליד אשתו כי היא כמעט גוועת ברעב והבטיח לו הרב ר"ד על הדבר הזה ויהי כאשר בא רבי דוד לעיר וואדיסלאוו היה כבר חצות הלילה, ויזכור את דבר השליחות אשר קבל על עצמו וילך בעצמו אל בית מעון של הרב המגיד וידפוק בחלון הבית, ושם שכבה נערה בתולה בת המגיד אשר היתה חולה על שתי רגליה רח"ל זה כמה שנים, ויען כי לא יכלה הנערה בעצמה לילך לפתוח הדלת פתחה את החלון להקורא אליה ונתן לה הרה"ק רבי דוד את הג' רו"כ ואמר לה שזה שלח אביה מדרכו, וכאשר פנה לילך משם אמר להנערה זיי געזינט תהיו בריאה ותיכף הרגישה הנערה כח חדש ובריאות בגופה וברגליה והיות כי מאוד היה ברצונה לילך ולבשר את אמה מהשלושה רו"כ שהשיגה מאביה, ונסתה להניף רגליה ולפסוח כדרכה תמיד אל מיטת אמה אבל מה גדול היה שמחתה בהרגישה כח חדש ברגליה לילך כאחד האדם, ולרוץ לבשר לאמה שתי הבשורות ביחד ואת כל הנעשה אז החליטה אם העלמה כי זה האיש הוא בטח אליהו הנביא כי לפי דעתה אין איש בכל הארץ אשר יוכל לפעול בדבור פיו לרפא חולה מוחלט פתה העלמה.

כאשר בא הרה"מ לביתו ותצא בתו ותשמח לקראתו וכמעט שנתעלף אביה מרוב שמחה כי לא ידע מה זאת נעשתה עם בתו פתאום, ותספר לו אשתו כי בא אליהו הנביא ויתן לכתם ג' רו"כ בשמו וכאשר ברכה לפני לכתו נתרפאת מיד וישאל המגיד את בתו שתאמר לו צורת האיש שמסר לה הג' רו"כ והבין כי זה האיש היה הרב הצדיק רבי דוד מלעלוב, אשר מרוב צדקו קיים את